

آداب السفر وأحكامه

Kelionių etiketas ir taisyklės

Kelionių etiketas ir taisyklės

Šlovė Allahui, Pasaulių Viešpačiui, taika ir ramybė mūsų Pranašui Muchammedui ir visai jo šeimai bei kompanjonams.

Taigi:

Tai glaustas traktatas apie kelionių etiką ir taisykles, kuriame stengėmės paaiškinti daugumą dalykų, kurių gali prireikti keliautojui.

Mes prašome Allaho, kad Jis padarytų tai nuoširdžiu Jo kilniam Veidui ir kad tai būtų naudinga visiems musulmonams.

Mokslinis komitetas prie Islamo turinio paslaugų teikimo įvairiomis kalbomis asociacijos

Pirma: Keliavimo etiketas

Tas, kuris keliauja hadžą ar kitas garbinimo formas atlikti, turėtų atkreipti dėmesį į šiuos dalykus:

1. Jis prašo Visagaliai Allaho patarimo dėl laiko, transporto priemonės, palydovo ir kelio krypties, jei yra daug kelių, ir konsultuojasi su patyrusiais ir dorybingais žmonėmis. Kalbant apie hadžą ir umrą, jie yra neabejotinai geri dalykai. Istikhara (apsisprendimo) maldos būdas: atlikti du rakatus, tada melstis pagal tai, kas perduota iš Pranašo (ramybė ir Allaho palaima jam).

2. Piligrimas ir umrą atliekantis žmogus turi siekti savo piligrimystėje ir umroje vien tik Allaho veido, artintis prie Jo, ir saugotis siekti pasaulio

turtų, pasipuikiavimo, titulų ar reputacijos, nes tai yra priežastis, dėl kurios darbas tampa negaliojančiu ir nepriimtu. Allahas sako:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

{Sakyk (Muchammedai): „Aš esu tik žmogus kaip ir jūs. Man buvo apreikšta, kad jūsų Ilah (Dievas) yra Vienas Ilah (Dievas, t. y. Allahas). Taigi kas tikisi Susitikimo su savo Viešpačiu, lai daro teisingus darbus ir nepriskiria partnerių garbinime savo Viešpačiui.“} [Koranas, sūra „Ola“ 18:110] Taip pat sakė Kudsi hadise:

«أَنَا أَعْنَى الشِّرْكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي تَرَكَتُهُ وَشِرْكُهُ».

„Aš esu Tas, kuriam mažiausiai reikia partnerių. Taigi, tas, kuris daro ką nors dėl kito šalia Manęs, Aš atmetu jį ir jo politeizmą.“¹.

3. Piligrimas ir umra atlikėjas turi išmanyti umros ir hadžo taisykles bei kelionės taisykles prieš keliaudami, kad nepalikėtų pareigos ar nepadarytų draudžiamo dalyko. Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

«مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ».

„Jei Allahas nori kam nors gero, Jis suteikia jam religijos išmanymą.“².

¹ Perdavė Muslim, Nr. (2985).

² Perdavė Al-Bukhari, Nr. (2738), ir Muslim, Nr. (1627).

4. Piligrimas ar umros atlikėjas turi pasirinkti teisėtus pinigus savo pilgrimagei ir umrai, nes Allahas yra geras ir priima tik tai, kas gera. Neteisėti pinigai yra priežastis, dėl kurios dua nėra priimama.

5. Atgailauti už visas nuodėmes ir nusižengimus, jei jis yra nuskriaudęs ar apvogęs kitus žmones, turi jiems tai grąžinti ir prašyti jų atleidimo, nesvarbu, ar jis įžeidė orumą, turtą ar ką nors kitą.

6. Keliautojui rekomenduojama parašyti savo testamentą, nurodant, kas jam priklauso ir ką skolingas. Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

«مَا حَقُّ أَمْرِي مُسْلِمٍ لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ بَيْتُ لَيْلَتَيْنِ إِلَّا وَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ»

„Kiekvienas musulmonas, turintis ką palikti, neturėtų praleisti dviejų naktų be užrašyto testamentu.“¹ Jis privalo turėti liudytojus, sumokėti savo skolas ir grąžinti patikėtus daiktus jų savininkams arba gauti jų leidimą juos pasilikti.

Pageidautina keliautojui stengtis pasirinkti gerą kompanjoną ir siekti, kad jis būtų iš šariato mokslų studentų; nes tai yra viena iš priežasčių, dėl kurių jis bus sėkmingas ir nepadarys klaidų savo kelionėje, hadže ir umroje, kaip sakė Pranašas:

«الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ»؛

¹ Perdavė Abu Davud, Nr. (4833).

„Žmogus seka savo artimo draugo tikėjimu (t. y. elgesiu ir manieromis). Taigi kiekvienas iš jūsų turėtų atidžiai apsvarstyti, ką jis laiko savo artimu draugu.“¹; Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) pasakė:

«لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا، وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيٌّ».

„Bendrauk tik su tikinčiuoju, ir tegul tavo maistą valgo tik dievobaimingas žmogus.“².

8. Pageidautina keliautojui atsisveikinti su savo šeima, giminaičiais, kaimynais ir draugais. Pranašas sakė:

«مَنْ أَرَادَ أَنْ يُسَافِرَ فَلْيَقُلْ لِمَنْ يُخَلِّفُ: أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا يُضِيعُ وَدَائِعَهُ».

„Kas nori keliauti, tepasako tiems, kuriuos palieka: Astaudi-ukumul-lahal-liazy lia tady-u uada-i-uh (Aš patikiu jus Allahui, kurio pasitikėjimas niekada neprarandamas).“³ Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) atsisveikindavo su savo kompanjonais, kai kuris nors iš jų ketindavo keliauti, sakydamas:

«أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ».

„Astaudi-ullaha dinak, ua amanatak, ua khauatima amalik“ (Aš patikiu Allahui tavo religiją, pasitikėjimą ir paskutinius tavo darbus).⁴ Pranašas

¹ Perdavė Abu Davud, Nr. (4832), ir At-Tirmizi, Nr. (2395).

² Perdavė At-Tabarani, Nr. (823).

³ Perdavė Ahmed savo knygoje „Musnad“, Nr. (4524).

⁴ Perdavė At-Tirmizi, Nr. (3444).

sakydavo tiems keliautojams, kurie prašydavo jo patarimo:

«رَوَدَكَ اللَّهُ النَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ»

„Zauadakil-lahut-takua, ua ghafara dhanbak, ua jassara liakal-khaira chaithu ma kunt“ (Tegul Allahas apdovanoja tave paklusnumu Jam ir atleidžia tavo nuodėmes bei palengvina tau viską, kur bebūtum).¹ Vienas vyras atėjo pas Pranašą (ramybė ir Allaho palaima jam), ketindamas vykti į kelionę, ir sakė: „O Allaho Pasiuntiny, patark man.“ Jis atsakė:

«أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ» فَلَمَّا مَضَى قَالَ: «اللَّهُمَّ ارْزُ لَهُ الْأَرْضَ، وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ».

„Aš patariu tau bijoti Allaho ir šlovinti Jį kiekvienoje aukštumoje.“ Kai jis išvyko, jis pasakė: „Allahumma azvi lahu al-ard, va havin alaihi as-safar“ (O Allahai, sutrumpink jam atstumą ir palengvink jam kelionę).²

9. Kelionėje nesiveža varpelio, dūdelių ir šuns. Pagal Abu Hurairą perduotą hadisą, Pranašas sakė:

«لَا تَصْحَبُ الْمَلَايِكَةُ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ».

„Angelai nelydi grupės keliautojų, kurie su savimi turi šunį ar varpelį.“³

10. Jei vyras nori keliauti su viena iš savo žmonų, jei turi daugiau nei vieną, jis turi traukti burtus tarp

¹ Perdavė Ahmed savo knygoje „Musnad“, Nr. (9724).

² Perdavė Muslim, Nr. (2113).

³ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (2593), ir Muslim, Nr. (2770).

ju, ir kuri žmona laimės, ta keliaus su juo. Kaip pasakojo Aiša (tebūnie Allahas ja patenkintas):

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَفْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فَأَيُّهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ».

„Kai Allahas Pasiuntinys, ramybė ir Allahas palaima jam, ruošdavosi keliauti, jis traukdavo burtus tarp savo žmonių, ir su ta, kurios burtas iškrito, keliaudavo kartu.“¹.

11. Pageidautina išvykti į kelionę ketvirtadienį anksti ryte, jei tai įmanoma, kaip darė Pranašas (ramybė ir Allahas palaima jam). Kab Ibn Malik (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė:

«لَقَلَّمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ إِذَا خَرَجَ فِي سَفَرٍ إِلَّا يَوْمَ الْخَمِيسِ».

„Pasiuntinys, ramybė ir Allahas palaima jam, retai kada išvykdavo į kelionę kitą dieną nei ketvirtadienį.“².

12. Pageidautina sakyti dua išeinant iš namų kelionės metu ar kitais atvejais, sakant:

«بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ».

„Bismilliahi tauakkaltu alallah, ua lia chaulia ua lia kuata illia billiah, Allahumma inni aūzu bika an adilla au udall, au azilla au uzall, au azlima au uzlam, au adžhala au judžhal alai“ (Vardan Allahas, aš pasitikiu Juo, ir visa galia priklauso Jam. O Allahe, aš

¹ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (2949).

² Perdavė Abu Davud, Nr. (5094).

ieškau prieglobsčio pas Tave, kad nenuklyščiau ar nepasiklyščiau; nesuklupčiau ar nebūčiau engiamas; nesielgčiau kvailai ar su manimi nebūtų elgiamasi kvailai).¹

13. Pageidautina sakyti kelionės dua, kai lipama ant gyvūno, į automobilį, lėktuvą ar kitą transporto priemonę, sakant:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ يَقُولُ: {سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ} [الزخرف: 14] اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَىٰ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ، وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ...».

„Allahu akbar, Allahu akbar, Allahu akbar“ (Allahas yra Didžiausias – tris kartus), „subhana al-lazi sakhara lana haza va ma kuna lahu mukrinin va ina ila rabina lamunkalibun“ (Garbė Tam, Kuris suteikė tai mums, ir mes galėjome niekada to neturėti (savo pastangomis). Ir tikrai, pas Savo Viešpatį mes sugrįšime.) [Koranas, sūra „Papuošimai“ 43:14], „Allahumma inna nas-aluka fi safarina haza al-birra vat-takva va min al-amali ma tarda, allahumma havin alaina safar, vatvi ana budah, allahumma anta as-sahibu fis-safar va al-khalifatu fil ahl, allahumma ini auzu bika min vasa² as-safar va ka-abat al-

¹ Kelionės sunkumai: tai jos išbandymai. „Al-ifsah an maani as-sihah“ (4/284).

² Bloga išvaizda ir liūdesio sukeltas nusivylimas. „Al-ifsah an maani as-sihah“ (4/284).

manzr¹ va su-il-munkalab² fil mali val ahl“ (Allahe, mes prašome Tavęs šioje mūsų kelionėje gerumo ir pamaldumo bei Tau malonių darbų. Allahe, palengvink kelionę ir sumažink jos atstumą mums. Allahe, Tu esi kelionės palydovas ir Tas, kurio globai paliekame savo šeimą. Allahe, aš ieškau prieglobsčio pas Tave nuo šios kelionės sunkumų, nuo baisių vaizdų ir nelaimės mūsų turtui ir šeimai).³

14. Nepageidautina keliauti vienam be palydovo; Pranašas sakė:

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْوَحْدَةِ مَا أَعْلَمَ مَا سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَحْدَهُ».

„Jei žmonės žinotų, kas yra vienvėžis, ką aš žinau, niekas nekeliatų naktį vienas.“⁴

15. Keliautojai turi paskirti vieną iš jų vadovu, kad būtų vieningi, geriau susitartų ir lengviau siektų savo tikslo. Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam) sakė:

«إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ».

„Kai trys žmonės išvyksta į kelionę, tegul paskiria vieną iš jų vadovu.“⁵

16. Reikia stengtis vykdyti tai, ką Allahas įsakė, vengti draudžiamų dalykų ir laikytis kilnios moralės, padėti tiems, kuriems reikia pagalbos,

¹ Nelaimė. „Al-ifsah an maani as-sihah“ (4/284).

² Perdavė Ahmed savo knygoje „Musnad“, Nr. (6374).

³ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (2998).

⁴ Perdavė Abu Davud, Nr. (2608).

⁵ Perdavė Ahmed savo knygoje „Musnad“, Nr. (17736).

dalintis žiniomis su tais, kurie jų ieško ir kuriems jų reikia, būti dosniam savo turtu, skirti jį savo ir brolių reikmėms.

17. Reikia pasirūpinti pakankamomis išlaidomis ir kelionės reikmėmis, nes gali atsirasti poreikis ir situacijos gali keistis.

18. Reikia visada būti linksmo veido, geros nuotaikos, stengtis džiuginti savo draugus, kad būtų draugiškas ir mėgstamas.

19. Reikia būti kantriam dėl draugų šiurkštumo ir jų nuomonių nesutapimo, elgtis su jais geriausiu būdu, kad būtų gerbiamas tarp jų ir vertinamas jų akyse.

20. Pageidautina, kad keliautojai sustoję apsistotų kartu, nes kai kurie Pranašo kompanjonai, kai sustodavo, išsisklaidydavo po slėnius ir upeles, todėl Pranašas sakė:

«إِنَّ تَفَرُّقَكُمْ فِي الشَّعَابِ وَالْأَوْدِيَةِ إِنَّمَا ذَلِكُمْ مِنَ الشَّيْطَانِ»

„Iš tiesų, jūsų išsisklaidymas tarp kalnų takų ir slėnių yra iš šėtono.“¹ Vėliau jie laikydavosi taip arti vieni kitų, kad jei ant jų būtų užtiestas audeklas, jis apdengtų juos visus.

21. Pageidautina, sustojus ar apsigyvenus kur nors keliaujant ar panašiai, sakyti dua taip, kaip perduota nuo Pranašo (ramybė ir Allaho palaima jam):

¹ Perdavė Muslim, Nr. (2708).

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ»؛

„Aūzu bikalimatil-liahit-tammat min šarri ma khalak“ (Aš ieškau prieglobsčio tobulais Allaho žodžiais nuo blogio, kurį Jis sukūrė).¹ Jei jis tai pasakys, niekas jam nekenks, kol paliks tos vietos.

22. Pageidautina sakyti Allahu akbar (Allahas yra Didžiausias) kylant į aukštumas ir sakyti subchanallah (koks Tobulas yra Allahas) leidžiantis į žemumas ir slėnius. Džabir (tebūnie Allahas juo patenkinamas) pasakė: „Kylant aukštyn sakydavome Allahu akbar, o nusileidžiant sakydavome subchanallah.“² Nereikėtų kelti savo balsą sakant takbir. Pranašas sakė:

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ ارْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا إِنَّهُ مَعَكُمْ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ».

„Žmonės, būkite ramūs, nes jūs nešaukiate kurčiojo ar tolimo. Iš tiesų, Jis yra su jumis, iš tiesų, Jis yra girdintis ir arti jūsų.“³

23. Pageidautina keliauti naktį, ypač jos pradžioje, kaip sakė Pranašas:

«عَلَيْكُمْ بِالذَّلْجَةِ؛ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ».

„Laikykitės kelionės naktį, nes žemė naktį susitraukia.“⁴

¹ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (2994).

² Perdavė Al-Bukhari, Nr. (2993).

³ Perdavė Abu Davud, Nr. (2571).

⁴ Perdavė Ahmed savo knygoje „Musnad“, Nr. (10771).

24. Pageidautina dažnai sakyti dua kelionėje, kaip sakė Pranašas:

«ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ، وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ».

„Trys maldavimai, į kuriuos neabejotinai bus atsakyta: skriaudžiamojo maldavimas, keliautojo maldavimas ir tėvo maldavimas už savo vaiką.“¹.

Antra: Tyrumas kelionės metu

Keliautojas turi rūpintis savo švarumu, atlikdamas vudu ir ghusl nuo džanaba (didžiosios nešvaros).

Jei vanduo nėra pasiekiamas arba jei keliautojas turi tik mažą kiekį vandens, reikalingą maistui ir gėrimui, jis turėtų atlikti tajamum (sausą vudu).

Tajamum atlikimo būdas yra taip: paliesti žemę rankomis, o tada nubraukti per veidą ir delnus.

Tajamum tyrumas yra laikinas, kuris tampa negaliojančiu, kai vanduo tampa pasiekiamas ir reikia juo naudotis. Jei kas nors atlieka tajamum nuo džanaba ir vėliau randa vandens, jis turi atlikti ghusl. Panašiai, jei kas nors atlieka tajamum po gamtinių reikalų ir vėliau randa vandens, jis turi atlikti vudu. Tai patvirtinta hadise:

«الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ، فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ، وَلْيُمْسِمْهُ بِشَرَّتِهِ».

¹ Perdavė Al-Bazzar savo knygoje „Musnad“, Nr. (10068).

„Švari žemė yra musulmono apsiplovimas, net jei jis nerastų vandens dešimt metų. Tačiau kai tik jis randa vandenį, tegu bijo Allaho ir juo naudojasi.“¹.

Leidžiama vietoj pėdų plovimo vandeniui braukti pirštais per odines kojines (khufain) pagal Koraną, suną ir ahl as-suna sutarimą.

Būtinios sąlygos, kad būtų galima braukti ant odinių kojinių ir panašių dalykų:

1 - Kad khuffain arba kojinės būtų leistini ir švarūs.

2 - Jas užsimauti būnant tyrumo būsenoje.

3 - Kad jie dengtų visas vietas, kurias reikia nuplauti.

4 - Perbraukimas turi būti atliekamas mažojo chadath atveju, negalima tai atlikti būnant džanaba, ar to, kas reikalauja ghusl, būsenoje.

5 - Perbraukimas turi būti šariato nustatytu laikotarpiu, t. y. vieną dieną ir vieną naktį nuolatiniam gyventojui, o keliautojui - tris dienas ir tris naktis. Pagal teisingiausią nuomonę, šis laikotarpis prasideda nuo pirmo perbraukimo po chadath (nešvarumo) ir baigiasi po dvidešimt keturių valandų nuolatiniam gyventojui ir septyniasdešimt dviejų valandų keliautojui.

Perbraukimas tampa negaliojančiu dėl bent vienos iš trijų priežasčių:

¹ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (1804), ir Muslim, Nr. (1927).

1. Jei įvyksta tai, kas reikalauja ghush, kaip džanaba (nešvarumas po lytinių santykių), perbraukimas tampa negaliojančiu ir būtina atlikti ghush.

2. Nusimovus juos po perbraukimo.

3. Pasibaigus nustatytam laikotarpiui.

Trečia: Maldos trumpinimo taisyklės kelionės metu

Maldos trumpinimas kelionės metu yra geriau nei jos pilnai atlikimas. Tačiau, jei keliautojas pilnai atlieka keturių rakatų maldą, jo malda yra galiojanti, nors jis nesilaikė pageidaujamo pasirinkimo.

Keliautojas gali trumpinti maldą, kai pravažiuoja visus savo kaimo ar miesto namus, ir tai yra daugumos islamo mokslininkų nuomonė.

Jei jis keliauja po to, kai prasidėjo maldos laikas, leidžiama ją trumpinti, nes jis iškeliavo prieš jos laikui pasibaigiant.

Kalbant apie dhuhir ir asr bei maghrib ir iša maldų jungimą, tai yra suna keliautojui, kai to reikia, jei jis tęsia kelionę. Jis turėtų daryti tai, kas jam patogiau, nesvarbu, ar tai būtų ankstesnis (takdim), ar vėlesnis (takhir) jungimas.

Jei keliautojui nereikia sujungti maldų, jis to nedaro. Pavyzdžiui, jei jis apsistoja vietoje, iš kurios neketina išvykti iki antrosios maldos laiko

pradžios, geriau nesujungti maldų, nes tai nereikalinga. Todėl Pranašas nesujungė maldų, kai buvo apsistojęs Mina slėnyje per Atsisveikinimo hadžą, nes to nereikėjo.

Kalbant apie savanoriškas maldas, keliautojas gali jas atlikti kaip atlieka ne keliautojas, pavyzdžiui, duha maldą, naktinę maldą (kijamul-lail), vitr maldą ir kitas, išskyrus įprastas papildomas maldas po dhuhir, maghrib ir iša, nes suna yra jų neatlikti.

Leidžiama atlikti savanoriškas maldas kelionės metu transporto priemonėje, pavyzdžiui, lėktuve, automobilyje, laive ar kt. Tačiau privalomoms maldoms reikia išlipti, nebent to padaryti neįmanoma.

Keliautojo malda už ne keliaujantį asmenį yra galiojanti, ir keliautojas turi užbaigti maldą kaip jo imamas, nesvarbu, ar jis prisijungia prie visos maldos, vieno rakato, ar mažiau. Net jei jis prisijungia per paskutinę dalį prieš taslim, jis turi ją užbaigti. Tai yra teisingiausia nuomonė iš dviejų islamo mokslininkų nuomonių.

Ketvirta: Grįžimo iš hadžo, umros arba kelionės etiketas

Keliautojas turėtų skubėti grįžti ir neilginti savo buvimo kelionėje be būtinybės, kaip sakė Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam):

«السَّقَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَتَوَمُّهُ، فَإِذَا قَضَى نَهْمَتَهُ فَلْيُعِجِّلْ إِلَى أَهْلِهِ».

„Keliavimas yra kančia, nes atima iš jūsų maistą, gėrimą ir miegą. Todėl, kai baigsite savo reikalus, skubėkite grįžti pas savo šeimas.“¹

Kai keliautojas nori grįžti į savo šalį, jis sako dua kelionei lipant ant savo transporto priemonės ir prideda:

«أَيُّونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ».

„Ajibun ta-ibun abidun lirabina hamidun“ (Grįžtame saugiai, atgailaudami kreipiamės į Viešpatį, garbiname Jį ir šloviname Jį).²

Pageidautina grįžtant iš kelionės sakyti tai, kas yra patvirtinta nuo Pranašo, kad kai jis grįždavo iš žygio, hadžo ar umros, jis sakydavo takbir tris kartus ant kiekvienos aukštumos, tada sakydavo:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَقْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَيْبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، سَاجِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ».

„La ilaha illa Allahu vahdahu la šarika lah, lahu al-mulku va lahu al-hamd va huva ala kuli šaj-in kadir, aajibūna, taa-ibūna, aabidūna, saajidūna, lirabbina chamidūn, sadakal-lahu vaadah, ua nasara abdah, ua hazamal-achzaba uachdah“ (Nėra jokio kito dievo, išskyrus Allahą, Vieną be partnerių. Jam priklauso valdžia ir šlovė, ir Jis yra Visagalis.

¹ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (1797), ir Muslim, Nr. (1342).

² Perdavė Al-Bukhari, Nr. (4116).

Grižtame, atgailaujame, garbiname, lenkiamės ir šloviname savo Viešpatį. Allahas įvykdė Savo pažadą, padėjo Savo tarnui, kad pats nugalėtų sąjungininkus).¹

Pageidautina pamatant savo miestą, sakyti:

«أَيُّوْنَ تَأْيِيُوْنَ عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ»،

„Ajibun ta-ibun abidun lirabina hamidun“ (Grižtame saugiai, atgailaudami kreipiamės į Viešpatį, garbiname Jį ir šloviname Jį).² Tai kartoja, kol įeina į savo miestą, kaip darė Pranašas (ramybė ir Allaho palaima jam).

Keliautojas neturi grįžti naktį pas savo šeimą po ilgos kelionės be reikalo, nebent apie tai pranešė iš anksto, nes Pranašas tai uždraudė, kaip pranešė Džabir Ibn Abdillah (tebūnie Allahas juo patenkintas):

«نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا»،

„Pasiuntinys, ramybė ir Allaho palaima jam, uždraudė vyrui grįžti pas savo šeimą naktį.“³ Išmintis yra paaiškinta kitoje hadiso versijoje:

«حَتَّى تَمْتَشِطَ الشَّعْثَةَ، وَتَسْتَجِدَّ الْمَغِيْبَةَ»،

¹ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (1797), ir Muslim, Nr. (1342).

² Perdavė Muslim, Nr. (715).

³ „Aš-šatha“: moteris, kuri ilgai nenaudojo aliejaus ir šukų. „Al-istihdad“: skustis. „Al-mughiba“: moteris, kurios vyras yra išvykęs ilgam. Al-Asbahani knyga „At-tahrir fi šarh sahih Muslim“, 292 psl.

„Kad moteris spėtų susišukuoti plaukus¹, ir skustis²“ Kitoje versijoje:

«نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا، يَتَخَوَّنُهُمْ أَوْ يَلْتَمِسُ عَذْرَاتَهُمْ».

„Pasiuntinys, ramybė ir Allaho palaima jam, uždraudė vyrui grįžti pas savo šeimą naktį, įtarinėjant juos ar ieškant jų klaidų.“³.

Pageidautina, kad grįžtantis iš kelionės pirma apsilankyti artimiausioje mečetėje ir atlikti du rakatus, laikydamasis Pranašo praktikos.

Pageidautina keliautojui, grįžusiam iš kelionės, parodyti gerumą savo šeimos vaikams ir kaimynams bei būti maloniam, kai jie ateina pasitikti jo. Ibn Abas (tebūnie Allahas juo patenkintas) pasakojo: „Kai Pranašas, ramybė ir Allaho palaima jam, atvyko į Meką, Banu Abd Al-Mutalib jaunieji berniukai atėjo jį pasveikinti, Pranašas nešė vieną priekyje, o kitą ant nugaros.“ Abdullah Ibn Džafar (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė:

«كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ تَلَقَّى بَنًا، قَالَ: فَتَلَقَّى بِي وَبِالْحَسَنِ أَوْ بِالْحُسَيْنِ، قَالَ: فَحَمَلَ أَحَدَنَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَالْأُخَرَ خَلْفَهُ حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ».

„Pranašas, ramybė ir Allaho palaima jam, grįžęs iš kelionės būdavo pasitinkamas. Aš, Al-Hasan ir Al-

¹ Perdavė An-Nasai, Nr. (9099).

² Perdavė Muslim, Nr. (715).

³ Perdavė Muslim, Nr. (2428).

Husain jį pasitikome. Jis paėmė vieną iš mūsų ant rankų, o kitą ant nugaros, kol įžengėme į Mediną.“¹

Padovanoti yra pageidautina, nes tai nuramina širdis ir pašalina pyktį tarp žmonių. Pageidautina priimti dovanas ir padėkoti ar duoti kažką mainais, o jas atsisakyti be teisėtos priežasties yra nepageidautina. Pasiuntinys sakė:

«تَهَادُوا تَحَابُّوا».

„Dovanokite vieni kitiems, kad mylėtumėte vieni kitus.“² Dovanos yra priemonė skatinti meilę tarp musulmonų.

Kai keliautojas grįžta į savo šalį, pageidautina apsikabinti, kaip pranešta nuo Pranašo kompanjonų. Anas (tebūnie Allahas juo patenkintas) sakė: „Kai jie susitikdavo, paspausdavo rankas, o grįžę iš kelionės apsikabindavo.“³

Ramybė ir Allaho palaima mūsų Pranašui Muchammedui.

¹ Perdavė Al-Baihaki „As-sunan al-kubra“ knygoje, Nr. (11946).

² Perdavė At-Tabarani „Al-ausat“ knygoje, Nr. (97).

³ Perdavė Al-Bukhari, Nr. (3116), ir Muslim, Nr. (100).

Turinys

Kelionių etiketas ir taisyklės	2
Pirma: Keliavimo etiketas	2
Antra: Tyrumas kelionės metu.....	12
Trečia: Maldos trumpinimo taisyklės kelionės metu	14
Ketvirta: Grįžimo iš hadžo, umros arba kelionės etiketas	15